

WOJEWODA ŚLĄSKI

NPII.4131.1.446.2026

Katowice, dnia 2 lipca 2026 r.

Rada Miasta Rybnika

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662), dalej jako: *ustawa*,

stwierdzam nieważność

uchwały Nr 450/XXV/2026 Rady Miasta Rybnika z dnia 28 maja 2026 r. w sprawie nadania nazwy skwerowi - Skwer imienia Zygmunta Brachmańskiego, w całości, jako sprzecznej z z art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy w zw. z art. 7 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483).

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 28 maja 2026 r. Rada Miasta Rybnika podjęła uchwałę Nr 450/XXV/2026 w sprawie nadania nazwy skwerowi - Skwer imienia Zygmunta Brachmańskiego.

W podstawie prawnej uchwały wskazano m.in. art. 6, art. 7 ust. 1 pkt 10 i art. 18 ust. 1 ustawy.

Analizowana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 2 czerwca 2026 r.

W toku analizy legalności ww. uchwały uznano, że została ona podjęta z istotnym naruszeniem prawa.

Na mocy § 1 uchwały postanowiono o nadaniu imienia Zygmunta Brachmańskiego skwerowi położonemu w obrębie ewidencyjnym Rybnik, na karcie mapy 6, na działce oznaczonej numerem 1666/8, stanowiącej własność Gminy Miasta Rybnik oraz w części na działce o numerze 1698/8, stanowiącej własność osoby prawnej. Szczegółowego oznaczenia obszaru zajętego pod ww. skwer dokonano w załączniku do uchwały.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że z uzasadnienia projektu uchwały, dostępnego na stronie BIP Urzędu Miasta Rybnika wynika, iż Miasto Rybnik w dniu 7 listopada 2025 r. wysłało do Instytutu Pamięci Narodowej (IPN) prośbę o ocenę czy proponowana nazwa - Skwer imienia Zygmunta Brachmańskiego, nie stoi w sprzeczności z zapisami art. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1103). W dniu 17 kwietnia 2026 r. otrzymano informację z IPN, że planowane nadanie nazwy skwerowi nie stoi w sprzeczności z powołanymi wyżej przepisami prawa.

Organ nadzoru, badając legalność ww. uchwały, zwrócił się w dniu 25 czerwca 2026 r. do Prezydenta Miasta Rybnika z pytaniem o wyjaśnienie, czy przedmiotowy skwer znajduje się w pasie drogowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889), a także - na podstawie jakiego tytułu prawnego Miasto dysponuje działką o numerze 1698/8 i czy uzyskano zgodę właściciela tej działki na nadanie nazwy skwerowi.

W odpowiedzi doręczonej Wojewodzie w dniu 30 czerwca 2026 r. (znak: G-I.6625.27.2025), Miasto Rybnik poinformowało, że działka oznaczona numerem 1666/8 w niewielkiej części od strony wschodniej do muru oporowego zajęta jest pod drogę dla pieszych, która stanowi element pasa drogowego ul. 3 Maja. Dalej, ulica 3 Maja jest drogą publiczną zaliczoną do kategorii dróg powiatowych i jest oznaczona numerem 7014 S. Ponadto wyjaśniono, że Miasto Rybnik nie posiada tytułu prawnego do dysponowania działką o numerze 1698/8 i nie występowało o zgodę właściciela działki na nadanie nazwy skwerowi.

Należy w tym miejscu podkreślić, że uchwała o nadaniu nazwy skwerowi stanowi tzw. uchwałę zwykłą, jednakże może ona dotyczyć jedynie obszaru, który nie stanowi drogi publicznej w rozumieniu ustawy o drogach publicznych. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy: *do wyłącznej kompetencji rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889)*. Przy tym uchwała podejmowana na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ww. ustawy stanowi akt prawa miejscowego (por. wyrok NSA z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. II OSK 633/11, CBOSA oraz cytowane tam orzecznictwo).

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy: *do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej*. Zastrzeżenie wynikające z treści art. 18 ust. 1 ustawy oznacza zatem, że wszędzie tam, gdzie przepis ustawy nie określa jako kompetentnego innego organu, zostaje przyznana kompetencja radzie. Przepis ten jest wyrazem ustawowej zasady domniemania kompetencji przysługujących gminie na rzecz rady gminy. Zatem podjęcie tzw. uchwały zwykłej w sprawie nadania nazwy skwerowi jest możliwe również na zasadzie domniemania kompetencji z art. 18 ust. 1 ustawy w związku z art. 6 ust. 1 oraz 7 ust. 1 ustawy, z których wynika, że gmina jest samodzielna w zakresie wykonywania powierzonych jej zadań, jednakże samodzielność ta ograniczona została do spraw związanych z lokalnymi potrzebami wspólnoty.

Ponadto, zdaniem Wojewody, Rada, podejmując uchwałę w sprawie nadania nazwy skwerowi, który w części znajduje się na działce stanowiącej własność osoby prawnej, powinna uprzednio uzyskać zgodę tego podmiotu na nadanie danej nazwy. Działanie to stanowi bowiem ingerencję w prawo własności danej nieruchomości, a Rada nie ma możliwości rozporządzania takim prawem bez uzyskania zgody właściciela działki, którą ma objąć uchwała w sprawie nadania nazwy skwerowi. Tymczasem, jak wynika z wyjaśnień udzielonych przez Miasto Rybnik w piśmie z dnia 30 czerwca 2026 r., przed podjęciem uchwały nie dopełniono ww. wymogu.

Podkreślenia wymaga, iż organ wykonujący kompetencję prawodawcy zawartą w upoważnieniu ustawowym, jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 Konstytucji RP) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje, powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez radę przy podejmowaniu uchwały powinno być zatem traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje albo w całości.

W analizowanej sprawie działanie Rady należało zatem uznać za naruszenie art. 7 Konstytucji RP, poprzez przekroczenie zakresu swojej kompetencji i nadanie nazwy skwerowi w formie tzw. uchwały zwykłej w odniesieniu do obszaru pozostającego w ciągu dróg publicznych, a także przez brak uzyskania zgody na nadanie nazwy w odniesieniu do obszaru stanowiącego własność osoby trzeciej.

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr 450/XXV/2026 Rady Miasta Rybnika z dnia 28 maja 2026 r. w sprawie nadania nazwy skwerowi - Skwer imienia Zygmunta Brachmańskiego - w całości, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Z upoważnienia Wojewody Śląskiego

Elżbieta Żabicka-Łakomy

Wydział Nadzoru Prawnego - Dyrektor Wydziału
Nadzoru Prawnego